

Helyzetkép

a soroksári családok nyári táborozási szokásairól és a szolgáltatások fejlesztési irányairól a Táncsics Mihály Művelődési Ház vonatkozásában

A Táncsics Mihály Művelődési Ház elkötelezett amellett, hogy kulturális és szabadidős programkínálatát a helyi családok valós igényeihez és anyagi lehetőségeihez igazítsa. Ennek érdekében részletes lakossági kérdőíves felmérést végeztünk a kerületi családok nyári táborozási szokásairól és preferenciáiról. Jelen írásom célja a beérkezett 91 lakossági válasz strukturált kiértékelése, a kapott tanulságok kerületi demográfiai és szociális kontextusba helyezése, valamint a jövőbeli fejlesztési irányok kijelölése. Célunk a helyi tábori kínálat minőségi megújítása, a rászoruló rétegek fokozottabb elérése, valamint az érintett közönség hatékony és széles körű megszólítása.

1. Demográfiai és szociális kontextus Soroksáron

A nyári napközis táborok hatékony megtervezése és strukturálása elképzelhetetlen a kerületi lakosságszerkezet és a helyi családok szociális helyzetének ismerete nélkül. Soroksár lakónépessége az elmúlt években enyhe, de folyamatos növekedést mutat: ami a fiatal, kisgyermekes családok folyamatos betelepülését és jelenlétét igazolja. A gyermekkorú lakosság száma jelentős bázist alkot: 2021-ben a legkisebb, 0-3 éves korosztály 828 főt, a 4-6 éves (óvodás) korcsoport 634 főt, míg a táborozásban leginkább érintett 7-14 éves (általános iskolás) korosztály 1689 főt számlált a kerületben.

Kiemelendő strukturális feszültség a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számának folyamatos és dinamikus növekedése a helyi intézményekben. Példaként, a kerületi I. számú Összevont Óvodában az SNI-s gyermekek száma a 2017/2018-as nevelési évben mért 4 főről (1,30%) a 2018/2019-es évben 8 főre (2,55%), majd a 2019/2020-as nevelési évben már 15 főre (4,85%) emelkedett. Ezzel párhuzamosan a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyermekek száma is növekszik. Mivel általánosságban elmondható, hogy szakemberhiány tapasztalható a fejlesztő- és gyógypedagógusok terén, a nyári felügyelet és táborozás során is komoly kihívást jelent ezen gyermekek szakszerű és integrált ellátása.

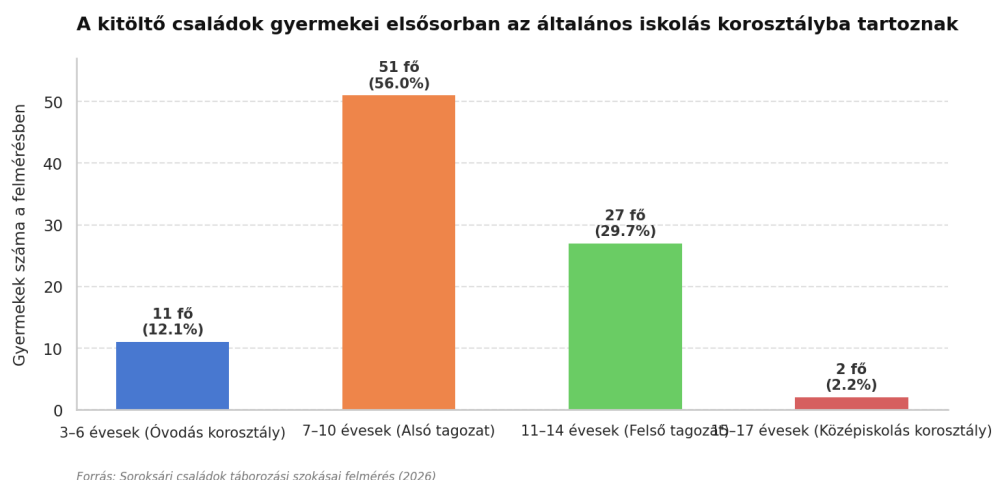
Szociális szempontból Soroksáron markáns egyenlőtlenségek húzódnak meg, amelyeket jól mutat a helyi szociális kiadások növekedése is: az önkormányzat által folyósított ellátottak pénzbeli juttatásai a 2022. évi 41,58 millió forintról 2023-ra 87,24 millió forintra, majd 2024-re 98,99 millió forintra ugrottak. A leginkább rászoruló családok gyermekei számára az állami rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény mellett a helyi önkormányzati támogatási formák (mint a táboroztatási települési támogatás) nyújtanak nélkülözhetetlen segítséget ahhoz, hogy nyáron se szoruljanak ki a közösségi élményekből. A kérdőíves felmérés ugyan nem terjedt ki az önkormányzat által szervezett, majdnem ingyenesnek mondható napközistáborokban való részvételre, de az adatokból szintén jól látható, mekkora segítséget jelent a gyerekek nyári elhelyezésében a családok számára.

2. A kérdőíves felmérés részletes kiértékelése

A Táncsics Mihály Művelődési Ház által végzett lakossági kérdőívre 91 család küldte be válaszait. A kapott eredmények pontos képet adnak a helyi szülők elvárásairól, korosztályi fókuszairól, fizetési hajlandóságáról és programpreferenciáiról.

2.1. Korosztályi lefedettség és preferált időtartam

A felmérésben szereplő gyermekek korcsoportos megoszlása rávilágít arra, hogy a jelenlegi tábori kereslet szinte teljes egészében az általános iskolás korosztályra koncentrálódik, miközben a legkisebbek és a legnagyobbak alig jelennek meg a rendszerben. Ami nyilván egyrészt a különböző életkorokból adódó táborozási szokások is tükrözi, de mégis elgondolkoztató lehetőség a célcsoportok kiszélesítésére.

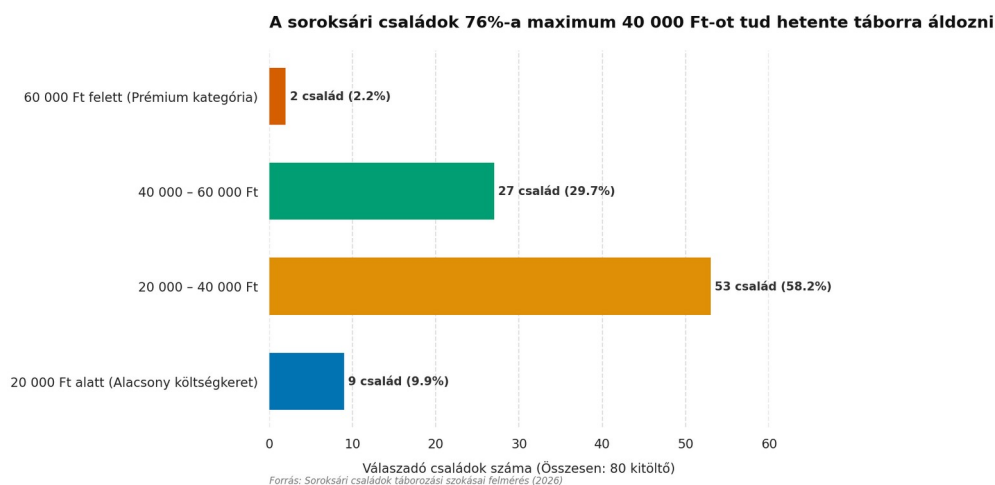
1. ábra: A felmérésben részt vevő gyermekek korosztályi megoszlása (százalékban)

A fenti ábrán látható módon a válaszadók gyermekeinek többsége, 54,9%-a a 7–10 éves (alsó tagozatos) korosztályba tartozik, míg 35,2%-uk a 11–14 éves (felső tagozatos) csoportot

képviseli. Ezzel szemben az óvodás korúak (3–6 év) mindössze 8,8%-os arányban jelennek meg a felmérésben, míg a 15 év feletti középiskolások képviselte elhanyagolható (1,1%). Az időtartamot tekintve a szülők túlnyomó többsége az 5 napos (hétfőtől péntekig tartó) napközis táborokat részesíti előnyben, és a gyermekek leggyakrabban évente 1-2 alkalommal vesznek részt nyári táborban. A szülők részéről fontos igényként jelent meg a hosszabb felügyeleti idő biztosítása, reggel 7:30-as kezdéssel és délután 17:00-ig vagy 18:00-ig tartó ügyelettel.

2.2. A családok anyagi lehetőségei és érzékenysége

A táborok árazása a legfontosabb döntési szempont a szülők számára. A felmérés eredményei egyértelműen jelzik a helyi családok korlátozott fizetési hajlandóságát.

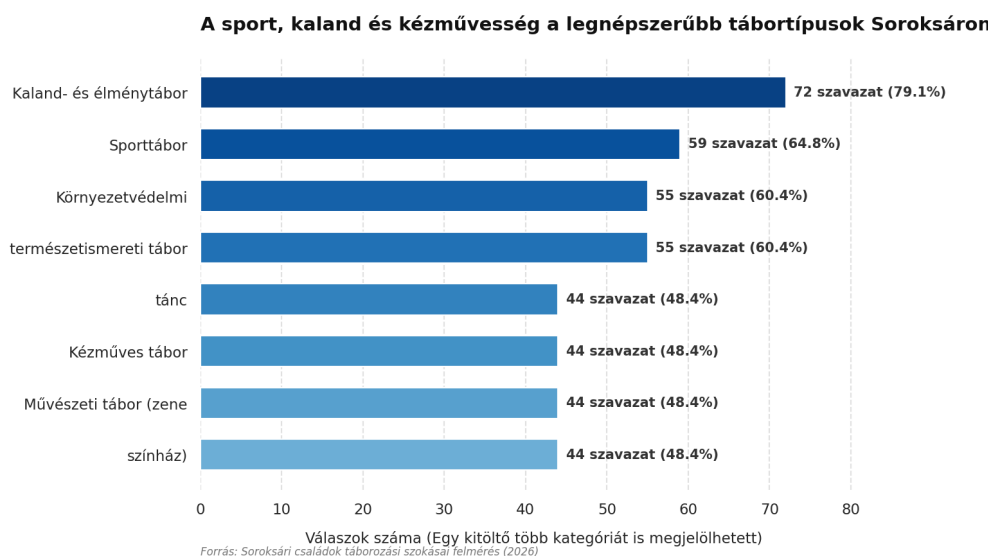

2. ábra: Egy hetes táborért gyermekenként fizethető maximális összeg és az érintett családok száma

A diagram adatai alapján a soroksári szülők 68,1%-a legfeljebb 40 000 Ft-ot képes gyermekenként egy heti táborozásra fordítani. A legnagyobb csoportot a 20 000 és 40 000 Ft közötti sávot megjelölők alkotják (58,2%, 53 család). Különösen kritikus szociális tanulság, hogy a válaszadók 9,9%-a (9 család) kizárólag 20 000 Ft alatti összeget tud fizetni. Ők azok a rászoruló családok, akiknek kizárólag az ingyenes vagy kiemelten támogatott önkormányzati programok jelentenek megoldást. A 40 000 és 60 000 Ft közötti sávot a családok 29,7%-a (27 család) jelölte meg, míg a 60 000 Ft feletti kategóriát mindössze 2,2% (2 család) engedheti meg magának. Az adatok 1 gyermek egyszeri táboroztatására vonatkoznak, tehát ha több gyerekre vetítjük és hosszabb időtartamra, még nagyobb terhet jelent a szülők számára. Ezek az arányok indokolják a Művelődési ház jelenlegi árazási stratégiáját, és szigorú korlátokat szabnak jövőbeli árképzésre vonatkozóan.

2.3. Kedvelt tematikák és programpreferenciák

A szülők több választható opció közül jelölhették meg a gyermekük érdeklődésének leginkább megfelelő tábortípusokat. A kapott válaszok világos rangsort mutatnak a preferált tematikák terén.

3. ábra: A különböző tábortípusok iránti szülői érdeklődés (szavazatok száma alapján)

Az adatok alapján a kaland- és élménytáborok a legnépszerűbbek, amelyeket a kitöltők 79,1%-a (72 család) jelölt meg. Ezt szorosan követik a sporttáborok (64,8%, 59 család), valamint a környezetvédelmi és természetismereti táborok (60,4%, 55 család), amelyek kiválóan illeszkednek a kerület zöldfelületi adottságaihoz és természeti értékeihez. A művészeti (zene, tánc, színház, kézművesség) és nyelvi programok szintén erős bázissal rendelkeznek (egyenként 40 feletti szavazattal), míg a helytörténeti és hagyományőrző táborokra (beleértve a sváb identitás ápolását) szűkebb, de stabil igény mutatkozik (15,4%, 14 család).

3. Tapasztalt hiányosságok és kommunikációs kihívások

Bár a kerületben több szervezet is hirdet nyári programokat, a szülők szöveges visszajelzései információs és promóciós hiányosságokra mutatnak rá. Több válaszadó kifejezetten megemlítette, hogy „nincs megfelelő reklám ezeknek a táboroknak”, így a családok sokszor csak utólag vagy egyáltalán nem értesülnek a lehetőségekről. Sokan jelezték, hogy kizárólag az általános iskolák belső csatornáin terjesztett programokról hallanak, miközben a művelődési ház saját kínálata vagy más alternatívák rejtve maradnak előttük. Ez a kommunikációs hiány jelenti a legnagyobb gátat az elért közönség szélesítése előtt.

4. Fejlesztési javaslatok és jövőbeli cselekvési irányok

A Táncsics Mihály Művelődési Ház a lakossági visszajelzések és a kerületi realitások összegzése alapján az alábbi stratégiai irányok fejlesztését és szélesítését határozza meg a jövőre nézve:

4.1. A kínálat differenciálása és a korosztályi rések lefedése

- Óvodás korosztály (3–6 év) megszólítása: Játékos, félnapos vagy könnyített napközis kézműves- és mozgásos táborok indítása a művelődési házban, amelyek igazodnak a legkisebbek alvási és fizikai igényeihez.
- Kamaszok (11–15 év) megtartása: A hagyományos „gyermekmegőrző” jellegű programok helyett aktív, élményközpontú projektek szervezése. A Ráckevei-Soroksári Duna-ág és a helyi sportinfrastruktúra adottságait kihasználva evezős, kajak-kenu, kerékpáros és természetismereti kalandtáborok indítása.
- Sajátos nevelési igényű (SNI/BTMN) gyermekek integrációja: Képzett gyógypedagógiai asszisztensek és fejlesztő szakemberek bevonása a tábori felügyeletbe, szoros együttműködésben a kerületi szakszolgálatokkal és szociális partnerintézményekkel, garantálva a biztonságos és inkluzív környezetet.

4.2. Hatékony, ingyenes kommunikációs csatornák kiépítése

Az eddig is használt eszközök és csatornák mellett a promócióhiány leküzdésére az információkat több párhuzamos, ingyenes helyi csatornán kell eljuttatni a családokhoz már korábban:

- Helyi nyomtatott és kerületi lapok: Részletes, táblázatos tábori programajánló megjelentetése a kerületi sajtóban, amelyet minden helyi háztartásba ingyenesen kézbesíten
- Iskolai és óvodai belső rendszerek: Partnerség kiépítése a helyi oktatási intézményekkel, hogy a művelődési ház tábori felhívásai közvetlenül bekerülhessenek a digitális iskolai kommunikációs felületekre (pl. KRÉTA) és az osztályfőnöki levelezőlistákra

- Közvetlen lakossági elérés: Szórólapok és plakátok elhelyezése a kisgyermekes családok által látogatott helyi terekben, játszótereken, védőnői várókban és az online kisgyermekes szülői csoportokban.

4.3. Szociális akadálymentesítés és támogatások koordinálása

- Annak érdekében, hogy a legszegényebb, 20 000 Ft alatti költségkerettel rendelkező családok gyermekei se essenek ki a nyári programokból:
- Támogatások aktív hirdetése: A művelődési ház saját felületein is nyújtson részletes, közérthető tájékoztatást az önkormányzat által biztosított táboroztatási települési támogatásokról és az elérhető kedvezményekről, táborozási lehetőségekről, akár segítve a szülőket az igénylési folyamatban.
- Biztosítson 1-1 kedvezményes/ ingyenes részvételi lehetőséget a magasabb árkategóriájú táborokban, a rászoruló családok gyermekei részére.

Készítette: Német Ildikó

közművelődési szakember, a Táncsics Mihály Művelődési Ház munkatársa

Budapest Főváros XXIII. Kerület, Soroksár 2026. augusztus